

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
Гуржій Юлії Максимівни «Ефективність комбінованої операції
факоемультсифікації з імплантацією штучного кришталіка з задньою
мікровітректомією при синдромі мілкої передньої камери», що
представлена на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за
спеціальністю 14.01.18 - офтальмологія
до спеціалізованої вченої ради Д 26.613.05
Національної медичної академії післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика МОЗ України**

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри офтальмології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України Риков Сергій Олександрович.

1. Актуальність теми дослідження

Катаракта є важливою проблемою сучасної офтальмології, тому що це одне із найпоширеніших захворювань з можливістю зворотної сліпоти. Тяжкість перебігу післяопераційного періоду і результати хірургічного лікування хворих в значній мірі залежать від якості та ефективності виконання процедури факоемультсифікації катаракти при різних вихідних станах очей.

Таким чином, актуальним медико-соціальним завданням є пошук, вивчення і розробка нових високоефективних методів хірургічного лікування катаракти при ускладнених станах, таких як вікова катаракта на очах з короткою передньо - задньою віссю та закритим кутом передньої камери, що зустрічається досить часто і розглядається, як одна із складних задач офтальмохірургії. Впровадження нових технічних особливостей проведення факоемультсифікації катаракти, які водночас впливають на різні патогенетичні механізми, дозволить суттєво підвищити ефективність лікування цього контингенту хворих та зменшити число інвалідів по зору.

2.3в'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота була виконана в рамках наступних НДР кафедри офтальмології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика: «Діагностика та лікування порушень оптичної системи ока» (№ держ. реєстрації 0110U002363) термін виконання 2010 - 2014 рр.; «Діагностика та лікування порушень оптичної системи, судинних та дистрофічних змін органу зору» (№ держ. реєстрації 0115U002167) термін виконання 2015 р.; «Клінічне та експериментальне обґрунтування діагностики, лікування та профілактики рефракційних, дистрофічних та запальних захворювань органа зору» (№ держ. реєстрації 0116U002821) термін виконання 2016 - 2020 рр., в яких дисертант була співвиконавцем і виконувала фрагменти дослідження.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Вперше проведено порівняльне дослідження особливості співвідношень морфометричних параметрів очей з мілкою передньою камерою після хірургічного лікування катаракти при синдромі мілкої передньої камери за класичним методом факоемульсифікації катаракти та за запропонованим методом комбінованої операції задньої мікрівітректомії і ФЕК (КОЗМВЕФЕК) з використанням сучасних методів візуалізації переднього та заднього відрізка ока. Проведеними дослідженнями доказана безпека розробленого способу операції.

Доповнена наукова інформація про біометричні показники очей з катарактою при синдромі мілкої передньої камери.

Розширені наукові знання про особливості ендотеліального шару рогівки у хворих на катаракту при СМПК, що свідчили про більш значні зміни ендотеліальних клітин в порівнянні з визначеним віковим рівнем, а саме: при зменшенні щільності ендотеліальних клітин, виявлено підсилення явищ полімегатизма - збільшення мінімального розміру клітин, що розглядається як додатковий фактор ризику при хірургії катаракти.

Вперше при співставленні кількості та характеру ускладнень, таких як значна втрата ендотеліальних клітин, показано, що клінічне застосування операції на очах з катарактою при СМПК зменшує в 3,5 рази кількість інтраопераційних ускладнень до 3,3%, проти 11,8%. Перебіг післяопераційного періоду характеризувався ускладненнями в 22%, проти 27,9%, що в 1,2 рази менше. Клінічне застосування розробленого способу операції усуває важкі операційні ускладнення і створює умови для імплантації інтраокулярної лінзи, що приводить до досягнення високої гостроти зору псевдофакічного ока.

Удосконалено підходи до обґрунтування доцільності застосування розробленого способу операції для підвищення ефективності ФЕК з імплантацією ІОЛ у хворих на вікову катаракту з СМПК.

4. Практичне значення одержаних результатів

Розроблена та впроваджена в практику поліклінічних офтальмологічних відділень та стаціонарів закладів охорони України методика КОЗМЕФЕК (Пат. № 80762. Спосіб хірургічного лікування катаракти. Зареєстровано 10.06.2013), що заключається в комбінуванні операцій задньої мікротректомії та факоемульсифікації катаракти.

Дослідженнями встановлено, що при підготовці до операції ФЕК на очах з СМПК обґрунтована необхідність доопераційного обстеження з визначенням морфометричних параметрів очей, а саме - визначити не тільки довжину ока, параметри кришталика та передньої камери, а й додатково - параметри вітреальної порожнини та співвідношення вітреума до передньої камери (V/AC). Якщо V/AC більше 5, то показано виконання операції КОЗМЕФЕК. Для визначення ступеню можливого ризику ускладнень в післяопераційному періоді показано дослідження ендотеліального шару рогівки.

5. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

Робота виконана на сучасному науково - методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Наукові положення, висновки, рекомендації, що сформульовані у дисертації, одержані на достатньому фактичному матеріалі. Методики, що використані автором в дослідженнях сучасні. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які було використано в роботі адекватні.

Основні результати роботи впроваджено в практику Київської міської клінічної офтальмологічної лікарні «ЦМХО» м. Київ, Дніпропетровської обласної клінічної офтальмологічної лікарні. Основні положення роботи включені до програми лекцій та практичних занять кафедри офтальмології НМАПО імені П. Л. Шупика, кафедри офтальмології Одеського національного медичного університету, кафедри офтальмології імені Б. Л. Радзіховського Буковинського державного медичного університету, що підтверджено актами впровадження.

6. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті.

Основні положення дисертації викладені у 14 публікаціях. З яких 4-у наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», 2 - закордонні публікації), 7 робіт - в матеріалах з'їздів, конгресів та науково-практичних конференцій, 1 патент України на корисну модель.

Автореферат дисертації побудовано за класичною схемою, містить всі передбачені структурні частини, достатній за обсягом, оформлений згідно сучасним вимогам. Його зміст і основні положення дисертації ідентичні. Викладені в авторефераті результати власних досліджень дозволяють скласти вичерпне уявлення про дисертаційну роботу.

7. Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, зауваження щодо оформлення.

Дисертація написана українською мовою , загальний обсяг складає 137 сторінок комп'ютерного тексту. Робота складається зі вступу, огляду літератури, опису матеріалів і методів дослідження, розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків і практичних рекомендацій, списку використаних джерел.

Вступ - повністю висвітленні питання актуальності теми, мета та завдання дослідження, наукова новизна та практична значимість отриманих результатів, представленні дані про апробацію результатів роботи, публікації на тему дослідження та особистий внесок здобувача.

У розділі «Огляд літератури» проведено детальний аналіз сучасної наукової літератури відносно проблеми дисертаційного дослідження, розкритті досягнення вітчизняних та іноземних авторів за темою дисертації, в достатній мірі надається огляд сучасних методик сучасних методик хірургічного лікування катаракти, їх переваги та недоліки, покази та протипокази для проведення факоемульсифікації катаракти. Розділ написано логічно, аналіз літературних джерел свідчить про глибоке знання дисертантом теми, яка досліджувалась в роботі.

У розділі 2 - «Матеріали і методи дослідження» відображено характеристику хворих. Клінічні дослідження хворих на катаракту ускладненою СМПК, виконано на сучасному науково-методичному рівні відповідно до потреб дисертаційного дослідження. Розділ написано чітко, описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У розділі 3 - «Дослідження морфологічних особливостей очей з катарактою при синдромі мілкої передньої камери» висвітлено результати власних клінічних досліджень. Показанні особливості біометричних показників очей з катарактою при синдромі мілкої передньої камери. На підставі проведених дисертантом досліджень доведено наявність змін параметрів, що

характеризують передній відрізок очного яблука хворих на катаракту з синдромом мілкої передньої камери, а також особливості стану ендотелія рогівки у цих хворих. Розділ написано в чіткій логічній послідовності опису показників, що досліджувалися; отриманні результати логічно розміщені в таблицях.

Розділ 4 - «Дослідження функціональних та клінічних змін на очах хворих на катаракту з синдромом мілкої передньої камери після операції задньої мікровітректомії». У цьому розділі наведені результати порівняльного аналізу особливостей операції і післяопераційного періоду у пацієнтів з СМПК та обґрунтована доцільність застосування мікровітректомії у хворих з цією патологією.

Розділ 5 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження». Результатами дослідження доведено, що застосування розробленої операції КОЗМЕФЕК, веде до зменшення негативного впливу ультразвукової енергії на структури передньої камери ока за рахунок її поглиблення, що було достатнім для виконання ФЕК з імплантацією штучного кришталіка, при цьому ризик втрати ендотеліоцитів зменшився з 21.3% до 9.3%, а також гострота зору збільшилась у віддаленому періоді. Розділ написано чітко, достатньо ілюстрований таблицями та рисунками, наглядний матеріал представлений в повному об'ємі. Представлені дані підтверджуються сучасними методами доказової медицини. Узагальнення отриманих результатів об'єднано та систематизовано. Проведено співстановлення відомих даних літератури і з результатами власних досліджень, захищена їх новизна.

Автором наведено 9 висновків, які відповідають змісту роботи та повністю відображають отримані результати. Висновки дроблені на основі фактичного матеріалу дисертації та статистичної достовірності одержаних показників. Висновки відповідають результатам дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

8. Питання. Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту і оформлення.

1. За вашими даними у хворих з СМПК змінюється показники ВОР , чи впливає на його компенсацію застосування місцевих гіпотензивних засобів?

2. Який алгоритм дій, щодо компенсації ви пропонуєте?

Зауваження.

Робота написана українською мовою і адекватна вимогам ДАК. Однак в тексті роботи наявні окремі стилістичні похибки, поодинокі орфографічні та пунктуаційні помилки, які не впливають на загальну якість роботи.

Зазначені зауваження не носять принциповий характер, не знижують наукової цінності дисертації та не впливають на її позитивну оцінку.

9. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження.

Матеріали дисертаційної роботи можуть бути використані при розробці навчальних програм та посібників для підготовки фахівців в відповідних навчальних програмах, а також впроваджені у роботу стаціонарних офтальмологічних відділень.

10. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Гуржій Юлії Максимівни «Ефективність комбінованої операції факоемульсифікації з імплантацією штучного кришталіка з задньою мікровітректомією при синдромі мілкої передньої камери» є завершеною науковою працею, яка містить наукові положення та науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливе наукове завдання офтальмології та відповідає паспорту спеціальності 14.01.18 - «Офтальмологія» Дисертація повністю відповідає профілеві спеціалізованої вченої ради Д 26.613.05.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до увагу отримані результати та особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Гуржій Юлії

